

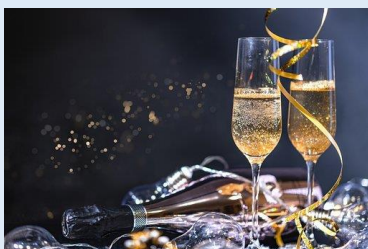
Pilinszky János: Eszkendők serpentinútján

Évről évre új körforgásba kezd az idő, s vele az égbolt roppant óramutatója kimért és befejezhetetlennek tűnő pályáján.

Serpentinút ez, mely egyszerre süllyed és emelkedik alattunk. Köreit járva egyre kifosztottabbak s egyre gazdagabbak leszünk: az idővel együtt öregedve mind szélesebb és szélesebb tájakra pillanthatunk alá. Süllyedve emelkedünk, kifosztva gazdagodunk. Földi időnk ellentmondásaiban mintha máris az öröklét derengene.

Ismerjük a tagolatlan idő iszonyatát, a ritmusától megfosztott, pusztá mulandóság őrjítő monotoniját. A pusztá időt, miből eltűnik a nappalok és éjszakák irgalmasan eligazító hullámverése s az évszakok körszínpada!

De az embernek még ez se elég. Számunkra az igazi feloldást a körforgás üres nyomása alól igazában az ünnepek csillagképei hozzák. Kozmikus hasonlattal szólva, ha a nappalok és éjszakák, s nyomukban az évszakok „bolygóközi” állomásai a földi időnek, az ünnepek hatalmasan gyengéd csillagképek benne, egyetemes megállók, s az öröklét hírnökei már. Ilyen megállókkal azonban csak az igaz hit ajándékozhatja meg a hétköznapi mulandóságot.

A hit realitásából ezért semmiképp se hiányozhat az egyházi év liturgiájának realitása. Ritmustalan idő volna az, örök agónia csupán, a megszentelt napok és vasárnapok hullámverése s az ünnepkörök váltakozó évszakai híján. Mert ez a mi valódi, legmélyebben átélhető időnk.

A mulandóság monotóniájában egyedül az öröklét ajándékozhat meg bennünket reális tartalommal.

Kell az ünnep. De az ünnepeket nem lehet „kitalálni”, az ünnepet csak *kapni* lehet, ahogy a csillagképeket is kaptuk a teremtés kezéből. A valódi ünnepek éppúgy *tények*, mint a csillagok. Ez hozzátartozik a realitásukhoz. Azonban csaknem minden realitásukat elvesztik akkor is, ha *csak tényeknek* vesszük őket. Akkor hamarosan ugyanoda süllyedünk vissza, ahonnan kiemelkedtünk: az idő elviselhetetlen monotóniájába. A realitás ugyanis sokkal több, mint puszta tény. Az elfogadás, az együttérzés és az együttélés elengedhetetlen hozzá. Nem elég az ajándékozó Isten s az ünnepi ajándék – mi is kellünk hozzá, a mi elfogadásunk, hogy az ajándékozás valóban megtörténjék, s hogy az ünnep valóban ünnep lehessen.

Új Ember, 1967. január 22.